

פִּיגַּת הַמִּשְׁעָה מֵיָמֵינוּ בִּן כּו' עַד בְּלֹא לִוּוִי . בַּפְּסָכִים פָּרָק כָּל שְׁעָה (דף לה) :

ה וזה כלל בברכות וכו'. משנה (דף מ"ד): ומ"ש כיצד היא הטפלה המעורבת עם העיקר וכו'. (דף ל"ט) אמר רב אשי כי הוינא צי רב כהנא אמר לן תנשילא דסילוקה דלא מפשו קומחא בפה"א דליפתא דמפשו קומחא טפי במ"מ והדר אמר אידי ואידי בפה"א והאי דשרזי ביה קומחא לדבוקי בעלמא עבדי: ומ"ש אבל אם עירב כדי ליתן טעם בברכות הרי הוא עיקר. הוא מדאמרין בפ' משילין (לח): מידי דעבד לטעמא לא בטיל: ומ"ש לפיכך מיני דבש וכו'. נראה מדברי רבינו שאם לא היו נוהגין החלב חיסה כדי לדבק חלב לאכול חיסה דבש היה מברך במ"מ ולפי זה היה לכל הדברים המדוקחים בדבש שמדקחים אותם כדי לאכלם בדבש שמדקחין על הדבר המדוקח שהוא עיקר והדבש טפלה וכדברי החולקים על העורר בסיומן ר"ד. ואיכא למידק שהרי כתב שאם עירב כדי ליתן טעם בברכות הרי הוא עיקר והדבש כיון שהוא בל ליתן טעם בברכות הוא עיקר ועליו יש לברך. ואפשר שכיון שהדברים המדוקחים הם נמנים לחור הדבש אינם מתבטלים לגבי ידידה כל שאם בוא לדבק לדבש וכו' אלא בהם דס"ד דבש קשמים לדבר המדוקח ודמי לפירות שלקוחים במים שהם נכשרים לאכילה על ידי המים ומדקחין עליהם בברכה הראויה להם ולא בברכה המים ה"ל דכוותה:

ז כיצד היא הטפלה שאינה מעורבת וכו'. משנה (דף מ"ד) הביאו לפנינו מליח בתחלה ופת עמו מברך על המליח ופוסק את הפת מפני שהפת טפילה לו: ח הפת שפתת אותה וכו'. לשון זה הוקשה לרוב חכמי זמננו דמשמע דקשיא רבינו ידידה אדידה שבתחלה כתב דבחד לביבוחא דליהוי זהו דהיינו יש בהם כזית אע"פ ששנתנה לורחא או לא שנתנה לורחא אע"פ שאין בהם כזית מברך המוליח והדר קמני דבחדא לביבוחא דליהוי זהו דהיינו אין בהם כזית אע"פ שלא שנתנה לורחא או שנתנה לורחא אע"פ שיש בהם כזית מברך במ"מ. והרב מהר"י ו' שו"ט כתב וז"ל ביטל פחיתין או לפת מברך אם הם כזית אפילו שנתנה לורחא אע"פ שהמוליח, אם הם פחות מכזית ולורת פת בהם גם כזה יברך המוליח, אם אין בהם כזית ושנתנה לורחא הפת יברך במ"מ, אם אין בהם כזית אלא עברה לורת הפת שזה איבוד יוסר משנתנה המזכר מברך במ"מ. ואמר רבינו בחלווקה הרביעית בדבשול לפי שלשה במרק ישנה ולא יעביר ולכן שניה דרכו שאמר תחלה ביטול ולישה במרק עכ"ל הרשב"א וגם כי הוא מתיישב קצת בלשון רבינו לא

הוא עיקר. הוא מדאמרין בפ' משילין (לח): מידי דעבד לטעמא לא בטיל: ומ"ש לפיכך מיני דבש וכו'. נראה מדברי רבינו שאם לא היו נוהגין החלב חיסה כדי לדבק חלב לאכול חיסה דבש היה מברך במ"מ ולפי זה היה לכל הדברים המדוקחים בדבש שמדקחים אותם כדי לאכלם בדבש שמדקחין על הדבר המדוקח שהוא עיקר והדבש טפלה וכדברי החולקים על העורר בסיומן ר"ד. ואיכא למידק שהרי כתב שאם עירב כדי ליתן טעם בברכות הרי הוא עיקר והדבש כיון שהוא בל ליתן טעם בברכות הוא עיקר ועליו יש לברך. ואפשר שכיון שהדברים המדוקחים הם נמנים לחור הדבש אינם מתבטלים לגבי ידידה כל שאם בוא לדבק לדבש וכו' אלא בהם דס"ד דבש קשמים לדבר המדוקח ודמי לפירות שלקוחים במים שהם נכשרים לאכילה על ידי המים ומדקחין עליהם בברכה הראויה להם ולא בברכה המים ה"ל דכוותה:

ז כיצד היא הטפלה שאינה מעורבת וכו'. משנה (דף מ"ד) הביאו לפנינו מליח בתחלה ופת עמו מברך על המליח ופוסק את הפת מפני שהפת טפילה לו: ח הפת שפתת אותה וכו'. לשון זה הוקשה לרוב חכמי זמננו דמשמע דקשיא רבינו ידידה אדידה שבתחלה כתב דבחד לביבוחא דליהוי זהו דהיינו יש בהם כזית אע"פ ששנתנה לורחא או לא שנתנה לורחא אע"פ שאין בהם כזית מברך המוליח והדר קמני דבחדא לביבוחא דליהוי זהו דהיינו אין בהם כזית אע"פ שלא שנתנה לורחא או שנתנה לורחא אע"פ שיש בהם כזית מברך במ"מ. והרב מהר"י ו' שו"ט כתב וז"ל ביטל פחיתין או לפת מברך אם הם כזית אפילו שנתנה לורחא אע"פ שהמוליח, אם הם פחות מכזית ולורת פת בהם גם כזה יברך המוליח, אם אין בהם כזית ושנתנה לורחא הפת יברך במ"מ, אם אין בהם כזית אלא עברה לורת הפת שזה איבוד יוסר משנתנה המזכר מברך במ"מ. ואמר רבינו בחלווקה הרביעית בדבשול לפי שלשה במרק ישנה ולא יעביר ולכן שניה דרכו שאמר תחלה ביטול ולישה במרק עכ"ל הרשב"א וגם כי הוא מתיישב קצת בלשון רבינו לא

הוא עיקר. הוא מדאמרין בפ' משילין (לח): מידי דעבד לטעמא לא בטיל: ומ"ש לפיכך מיני דבש וכו'. נראה מדברי רבינו שאם לא היו נוהגין החלב חיסה כדי לדבק חלב לאכול חיסה דבש היה מברך במ"מ ולפי זה היה לכל הדברים המדוקחים בדבש שמדקחים אותם כדי לאכלם בדבש שמדקחין על הדבר המדוקח שהוא עיקר והדבש טפלה וכדברי החולקים על העורר בסיומן ר"ד. ואיכא למידק שהרי כתב שאם עירב כדי ליתן טעם בברכות הרי הוא עיקר והדבש כיון שהוא בל ליתן טעם בברכות הוא עיקר ועליו יש לברך. ואפשר שכיון שהדברים המדוקחים הם נמנים לחור הדבש אינם מתבטלים לגבי ידידה כל שאם בוא לדבק לדבש וכו' אלא בהם דס"ד דבש קשמים לדבר המדוקח ודמי לפירות שלקוחים במים שהם נכשרים לאכילה על ידי המים ומדקחין עליהם בברכה הראויה להם ולא בברכה המים ה"ל דכוותה:

ז כיצד היא הטפלה שאינה מעורבת וכו'. משנה (דף מ"ד) הביאו לפנינו מליח בתחלה ופת עמו מברך על המליח ופוסק את הפת מפני שהפת טפילה לו: ח הפת שפתת אותה וכו'. לשון זה הוקשה לרוב חכמי זמננו דמשמע דקשיא רבינו ידידה אדידה שבתחלה כתב דבחד לביבוחא דליהוי זהו דהיינו יש בהם כזית אע"פ ששנתנה לורחא או לא שנתנה לורחא אע"פ שאין בהם כזית מברך המוליח והדר קמני דבחדא לביבוחא דליהוי זהו דהיינו אין בהם כזית אע"פ שלא שנתנה לורחא או שנתנה לורחא אע"פ שיש בהם כזית מברך במ"מ. והרב מהר"י ו' שו"ט כתב וז"ל ביטל פחיתין או לפת מברך אם הם כזית אפילו שנתנה לורחא אע"פ שהמוליח, אם הם פחות מכזית ולורת פת בהם גם כזה יברך המוליח, אם אין בהם כזית ושנתנה לורחא הפת יברך במ"מ, אם אין בהם כזית אלא עברה לורת הפת שזה איבוד יוסר משנתנה המזכר מברך במ"מ. ואמר רבינו בחלווקה הרביעית בדבשול לפי שלשה במרק ישנה ולא יעביר ולכן שניה דרכו שאמר תחלה ביטול ולישה במרק עכ"ל הרשב"א וגם כי הוא מתיישב קצת בלשון רבינו לא

זכיר ומשמע דרבנן מודו ליה בנודר מן הדגן ולא פליגי עליה אלא בנודר מן הסבוסא ובהדיא מן כפ"ק דחלה וחכמים אומרים הנודר מן הדגן אינו אסור אלא בחמשת המינים והפת הנעשה מהם וכו'.

ב האוכל פת וכו'. כך פשוט שרק כיצד מברכין (ברכות ל"ה ל"ח) שעל הפת הוא אומר המוליח ובגמרא חילקונו אי אומר מוליח או המוליח ואסיקנא והלכתא המוליח: אבל דגן שלוק. ברייתא (דף ל"ז) הכוסם את החסה מברך עליה בפה"א ומפסק רבינו דהיינו אפי' בשלם כיון שהם שלימים שלא הוסרה קליפתן ולא חלקו אותם וז"ל אבל דגן שלוק כלומר דלא מיקרי מבוטל כיון שלא הוסרה קליפתו ולא חולק ואמר כמו שהוא כלומר כמו שמביאין אותו מהגורן וכ"כ ה"ר יונה. וכיון שמדקחין בפה"א מברכין לאחריו בנ"ל. ואע"ג דקמני הכוסם את האורז מברך בפה"א ומשמע דהיינו דוקא אכלו חי שאני הסם שדרכו לבטלו שלם ומ"מ לר"ק עיון למה לא כתב רבינו דין כוסם את האורז: אבל קמח וכו'. (שם ל"ו) קומחא דחייט רב יהודה אמר בפה"א ורב נחמן אמר שהכל כ"כ. וכתב הר"ף דפסקו רבנן כר"ב דלא רגילי אנשי לספוי קומחא. וגרסין חו בגמרא ח"ר ירמא אמר רב מתנא אמר שמואל אקרא חייל וקומחא דשערי מברך שהכל ולכן סתם רבינו וכתב אבל קמח דמשמע קמח מליח קמח מה' מינין מברך לפניו שהכל כ"כ וכו': ג קמח של אחד מחמשת המינים וכו'. ג"ז שם (דף ל"ח) שתיחא רב אמר שהכל ושמואל אמר במ"מ אמר רב חסדא ולא פליגי הא צבעה הא ברכה:

ד קמח של אחד מחמשת המינים שביטלו וכו'. ג"ז שם (ל"ו) חצין קדירה וכן דייסא רב יהודה אמר שהכל רב כהנא אמר במ"מ דדייסא גרידא כ"ע לא פליגי דבמ"מ כי פליגי דדייסא כעין חצין קדירה רב יהודה אמר שהכל דובשא עיקר רב כהנא אמר במ"מ סמידא עיקר אמר. רב יוסף כוהניה דרב כהנא מסתברא דרב ושמואל דאמרין תרווייהו כל שיש בו מחמשת המינים מברך עליהן במ"מ. וכתב הר"ף וכן הלכתא. ומ"ש וכן הדגן וכו'. ברייתא (שם דף ל"ז) אלו הן מעשה קדרה חילקא פרגים סלת זרין וערסן ופירש"י במ"ק מפרש להו חילקי חייט דמחברי באסיסא חד לתרי פרגים חד לתלת זרין חד לארבע ערסן חד לתשם: וכן כל תבשיל וכו' אם עירב בו קמח. מתבאר מתוך מיתרם דרב כהנא שכתבתי בסמוך ומשמע שהוא הדין לעירב בו את הפת:

מהן מיני מתיקה אינו מברך מעורבת. הרי שצריך לאכול המליח ופוסק את הפת מפני

א עור סי' ר"ח סמ"ג עשין שם: ב עור סי' ר"ב סמ"ג עשין שם: ג עור סי' קפ"ח וע"ש סמ"ג עשין שם:

לחם משנה
מין שעורים. אבל רבינו ז"ל אי אפשר שהוא מפרש כן שאם כן היה לו לפרש ונראה שמתרין הקושיא כך דכוסמין הם קלת מין שעורים ולכן מאתרפין עם השעורין אבל הם יותר מין חייטים ולכן קאמר כוסמין מין חייטים:
ב אבל דגן שלוק כמו שהוא וכו'. נראה מדברי רבינו ז"ל דאע"ג דבגמרא (ברכות ל"ז) אמרו הכוסם את החסה כוסר הוא ז"ל דהוא הדין לשעורה דמברך בורא פרי האדמה ודלא כדברי הכלב ז"ל שכתב בשם רבינו הביטוי ז"ל סי' ר"ח דמברך שהכל לפי שהוא מאכל קשה ואין דרך לאוכלו ודלא כה"ר דוד אבודרהם ז"ל שכתב שאינו מברך כל עיקר לפי שהוא מאכל בהמה. וא"כ כשהקשו בגמרא כיצד מברכין (דף ל"ז) למ"ד קמחא דחייט מברך שהכל מההיא דאמר קמחא דשערי מברך שהכל משמע הא דחייט מברך בורא פרי האדמה דלא"כ לאשמעינן אפילו דחייט ומאי קושיא לדעת רבינו ז"ל

הנהגות מיימוניות
[6] כרב נחמן וכן פסקו ה"ג ור"ח וראב"ה ועיין בהגיה: [7] לשון מורי רבינו שמחה קיטמא דחייט פ"ה הקמח רב יהודה אמר רב בפה"א ולאחר כך פסק ר"י בנ"ל וכן הכוסם את החסה מברך לאחריו בנ"ל שלא מצינו בשום מקום שתקנו בברכה מעין שלש אלא על העץ ועל פרי העץ ועל החסה ועל הפת וכו' ולא עשו פת וכו' עד וחכמים אומרים בברכה אחת מעין ג' בשמע אפילו אכלו חי דומיא דר' סיני דמברך בהריא אבל במחזור של ר"ת היה כתוב על האדמה ועל פרי האדמה בכוסם את החסה אבל במחזור הגיטו מכתובה אחרת בנ"ל. וכיון דאיכא פלוגתא דרבנן דבברכה אחת בנ"ל. ויבין דאמרי ר' ירמיה לא אכל סולת מימי לפי שנכתב בברכה אחרונה ומה שלא אכל אותה בתוך הסעודה דילמא ס"ל כרב ששת דלפני דאמר הביאו לפני תאנים וענבים בתוך הסעודה מברך לפנייהם ולאחריהם והא נמי להנך דמי מיהו לירין כל דבר שבתוך הסעודה קורם ברכת המזון פוטר מברכה שלבסוף. מיהו אם אדם נסתפק בברכה מה היא זו שהלכה נהיה בדברו או בע"א כו' עד אבל בברכה אחרת אם הוא נסתפק בה לא יאכל כ"א על השלחן כדפרישית עכ"ל: [8] וצ"ע על אותם גילש דהוי כמין שרוקנין דהוי כמין גובל בעלמא דאמרין שמברכין עלייהו בס"מ ואפילו למר וסרא דקבץ סעודתיה עלייהו ומברך עלייהו המוציא וכו' ברכות היינו מעמא לפי שאין רך כיכ בעיסה גילש ואין לאכול אותן אלא בתוך הסעודה וכן היה עושה ר"י וכן שמעתי שמה"ר יהואל מפרי"ש לא היה רגיל לאכול אפילו פירוש"ל אלא בתוך הסעודה שלא היה ברור לו אם יש לתן תורהא דנהבא עכ"ל: מורי רבינו זצ"ל. אבל ציטטי"ש ואובלי"ש כתב בתשובה בשם ר"ת דשרי לברך עלייהו המוציא הואיל ובלילתן קשה מתחילתן וכן חייבין בחלה ע"כ: [9] וכן פסקו רבותינו בשם ר"ח ע"כ: [10] ואנונים מסוגנים בדבש כתב במחזור יוסרי"ב ב"פ העץ דאישתני לעילויא ודלא כדברי האומר שהכל משום דדובשא עיקר אלא אדרבה אגוז עיקר ע"כ מורי רבינו נ"ע:

האוכל פת חייב כו' עד ולבסוף בנ"ל. הכל פקד כיצד מברכין (דף ל"ז):

שניכר היטב ולא נשחזה כלל מצרך המוציא אבל אם אין בהם כזית אע"פ שלא עברה מל וכל אלא שנשחזה או אע"פ שיש בהם כזית אם עברה מכל וכל צביכול ר"ל שצחלוקת הבישול שיך העברה שצלישה במרק לא שיך כי אם שנינו אמנם צביכול שיך שנינו לצד בשצביכול חלש אמנם כשהוא חזק שיך העברה האורה מכל וכל ואז אפילו שהיה צפחיתין כזית מברך במ"מ ולא המוציא ונמצא לפי דרך זה שהורה הרמב"ם צביכול למרק צד וחילק ציניהם מזד השוה בשנינו המשוך ציניהם וחלקם שבעברה הנמצאת צביכול ולא צלישה במרק וצזה המיועו ים מקום להרמב"ם להמלץ מכל מה שהקשו עליו המוספות ושאר המפרשים ר"ל ממה שהקשו על רש"י ז"ל ששניהם רש"י והרמב"ם דבר אחד להם והתולקו זה לאפשר שגם רש"י יפרש אותו כע"ל. והעיד ז"ל שישנן זה כשאל צפחיתין דבתי של תכמים וזה סופרים וכללם הנשר הגדול מהר"י אצברנצל ז"ל כי הצינונו לומר ציניהם הרב הגדול מהר"י אבוב ז"ל והרב מהר"י פאסי ז"ל הגיד לציניהם ישוב זה ויכשר בעיניהם מכל אשר הוגד שם והוא הוא דרך מהר"י יהודה'ן שאן ז"ל וגם זה דעת מור הרב הגדול מהר"י די רב ז"ל שכח וז"ל בחוספות הקשו דמשמע צירושלמי דפרוסות קיימות הם בכזית וכו' והרבה ליישב אלו הסוגיות שנגמרו דידן והירושלמי ועשה ג' חלוקות האחד אם יש צפחיתין כזית אע"פ שהיה צו אי זה שנינו מצרך המוציא ואם ניכר שהוא פח ואין צו שנינו כלל אע"פ שהיה פחות מכזית המוציא אבל אם יש צו אי זה שנינו ואין בהם כזית או אפילו יהיה בהם כזית אם עברה מהם נורה הפת לגמרי מצרך במ"מ דדוקא בשיש צו קצת שנינו אם יש צפחיתין כזית מצרך המוציא אבל אם עברה נורחם לגמרי אפילו יהיה צו כזית מצרך במ"מ כע"ל. ולי נראה לומר להכי פירושא הפת שפתח אורה פיתין וכשלה אז לאשה והתחיל לפרט למאי דמיית דהיינו אם לשם וכחצ שצחלד לציבוחא דליהוי ביה דהיינו שיהא צפחיתין כזית אע"פ ששחזה נורה הפת או שניכר שכן פת אע"פ שאין בהם כזית מצרך המוציא והדר מפרש מאי דפתח ביה דהיינו אם צישהל וכחצ דכחלד לריעוחא דליהוי ביה דהיינו אין צו כזית אע"פ שניכר שהוא פח

או שעברה אורת הפת בישראל א"ע שם זו כזית מזכר במ"מ. ולמד דבריו צדק דלשם צמרק ממ"ש בסמוך (ברכות ל"ז) אמר רב יוסף האי חציאל וכו' וכבר האי ורב נתן בעל הערוך שפירשו דהבין היינו שלם הפירורין צמרק בלי צישול ואמר רב ששח אפי' פירורין שאין בהם כזית מזכר המוציא ופירש רבא דבריו דהיינו דלאוכלא עליה תוריתא דנהמא

[ו] בקדרה או לשה במרק. אם יש בפתיתין כזית או שניכר שהן פת ולא נשתנה צורתה מברך עליה בתחלה המוציא. ואם אין בהן כזית או * שעברה צורת הפת בבישול מברך עליה בתחלה בורא מיני מזונות: [ז] עיסה שנאפת בקרקע כמו שהערביים שוכני המדברות אופים הואיל ואין עליה צורת פת מברך עליה בתחלה בורא מיני מזונות. * ואם קבע מזוני עליה מברך המוציא. וכן עיסה שלשה בדבש או בשמן או בחלב או שעירב בה מיני תבלין ואפאה והיא הנקראת פת הבאה בכסנין [ח] אע"פ שהוא פת מברך עליה בורא מיני מזונות.

ראם

מוריתא דנהמא לברך עליהם המוֹזִיא דלא עדיפֿי כְּשֶׁהָ מְבוּשָׁלוֹת אַע"ג דְּלִית בְּהוּ כִּזְוִי מְכַסְּהֵם עֲשׂוּיֹת הַצִּין וְאִינֵם מְבוּשָׁלוֹת אַע"ג דְּלִית בְּהוּ כִּזְוִי מְכַסְּהֵם עֲשׂוּיֹת מְרִירָא דְּנִהמָא ה"נ בְּעִין מְרִירָא דְּנִהמָא בְּהַדִּי כִּזְוִי כִּנְיָל: עֵיסָה שְׁנֵאֲפֵת וכו' . שם (דף ל"ה) א"ל אבִּי לְרַב יוֹסֵף הָאֵל כּוּבָא דִּלְרַעָא מֵאִי מְבַרְכִין עֲלֵיהּ א"ל מִי בְּסַרְתָּ נִהמָא הָאֵל כּוּבָלָא בְּעֵלְמָא הָאֵל וּמְבַרְכִין עֲלֵיהּ בּוּרָא מ"מ מִרְזוּרָא קִבְעָא סְעוּדוּמִיָּה לִי הָאֵל וּבְרִיךְ עֲלֵיהּ הַמוֹזִיא וְג' בְּרֻכּוֹת וּמִפְּרֵשׁ רַבִּינוּ כּוּבָא דִּלְרַעָא הֵייוּ עֵיסָה שְׁנֵאֲפֵת בְּקִרְקֵעַ : וְכֵן עֵיסָה שְׁלֵשָׁה וכו' . שם (דף מ"ז) רַב יְהוּדָה הוּא עֹסִיק לְבָרִיהּ בִּי רַבִּי יְהוּדָה בֶּר חִינְנָא אִימִיתִי לְקִשְׁיִיהוּ פֶת הַבָּהֶל בְּכַסְנִין כִּי אֲחָא שְׁמַעֲיָנָהוּ . דָּקָא מְבַרְכִי הַמוֹזִיא א"ל מֵאִי יִנְיִי דָּקָא שְׁמַעְנָא דִּילְמָא הַמוֹזִיא קָא מְבַרְכִיהוּ א"ל אִין דִּתְיִיר ר' מוּנָא אֲמַר מֵשׁוֹם ר' יְהוּדָה פֶת הַבָּהֶל בְּכַסְנִין מְבַרְךְ עֲלֵיהּ הַמוֹזִיא וְאֲמַר שְׁמוּאֵל הֲלֵכֶם כֹּר' מוּנָא א"ל אִין הֲלֵכֶם אִימִיתִר וְאִשְׁקִינָא דְּאִי קִבְעָא סְעוּדוּמִיָּה עֲלֵיהּ מְבַרְךְ הַמוֹזִיא וּמִפְּרֵשׁ שֶׁם בְּגִמְרָא שְׁאֵע"פ שׁוֹה אֵל קִבְעָא סְעוּדוּמִיָּה עֲלֵיו כִּיּוֹן שְׂאֲבֵל שִׁיעוֹר שְׂאֲחָרִים קוֹבְעִים אֲחִילָתָן בְּכָךְ טַעוֹן בְּרַכַּת הַמִּזֵּן . וּמִפְּרֵשׁ רַבִּינוּ דִּפֶת הַבָּהֶל בְּכַסְנִין הֵייוּ עֵיסָה שְׁלֵשָׁה בְּדַבְשָׁה וכו' אוּ שְׁעִירָב מִינֵי חֲבָלִין וכו' . וְהִיא נִרְאָה לֹמֵר דִּהֵייוּ דוּקָא בְּשָׂלָא נֶחָן מִים אֲלָא מַעַם אֲבָל אִם נֶחָן מִים הֲרֵבָה אַע"פ שֶׁנָּחַן ג"כ שֶׁאֵר מַשְׁקִין כִּיּוֹן דִּמְעִיטוּסָא נִינְהוּ בְּסָלִים הֵם לְגַבִּי מִים וַיֵּשׁ לְאוֹתָהּ עֵיסָה דִּין פֶת גְּמוּר לְכָל דָּבָר וְהִכִּי דִיִּיק לִשְׁנֵיהּ שֶׁכַּחַשׁ שְׁלֵשָׁה בְּדַבְשָׁה דֹּחֵס לָא כֵן הִל"ל עֵיסָה שֶׁנָּחַן לְאוֹתָהּ בְּדַבְשָׁה וכו' אֲלָא דִּמְדַכְחָא אוּ שְׁעִירָב בֶּה מִינֵי חֲבָלִין אִיכָא לְמִידָק אִיפְסָא דִּהָא תַּעֲרֻבּוֹת חֲבָלִין דָּבָר מוּעַם הוּא וְאִפ"ה מוֹזִיאָהּ מִחוּרָה לָהֶם לַעֲגִין הַמוֹזִיא וְחֲדַע דִּהָא עֵיסָה שְׁנִילוּשָׁה בְּמִי פִירוּת מִנֵּן דְּחִיִּיבָתָּ בְּהֵלָה וְאִפ"ה אִינוּ מְבַרְךְ עֲלֵיהּ הַמוֹזִיא כֹּל שֶׁלָּא קִבְעָא עֲלֵיהּ הֵילָכֵךְ ע"כ דִּלְחָא בְּמִידִי דִּמְיָקְרִי לָהֶם תִּלִּיא מִילְתָּא אֲלָא לָא קִבְעוּ חֲכָמִים לְבַרְךְ הַמוֹזִיא וְשֵׁלֵם בְּרֻכּוֹת אִפִּי' בְּכִזְוִי אֲלָא בְּלָחֵם שְׁדָרְךְ בְּנִי אֲדָם לְקַבּוֹעַ עֲלֵיו דִּהֵייוּ עֵיסָה שְׁנִילוּשָׁה בְּמִים לְבַד בְּלִי שׁוֹם תַּעֲרֻבּוֹת אֲבָל כֹּל שֶׁם בֶּה שׁוֹם תַּעֲרֻבּוֹת מִמִּי פִירוּת אוּ מִתְּחִלָּין כִּיּוֹן שְׂאִין דָּרְךְ בְּנִי אֲדָם לְקַבּוֹעַ סְעוּדָתָן עֲלֵיו לָא חִיִּיבוּהוּ לְבַרְךְ הַמוֹזִיא וְשֵׁלֵם בְּרֻכּוֹת אֲחִא"כ אֲבָל שְׁעִירָב

תבטל ומצדק עליו בורא מיני מזומות. ומפני כן כחז רבינו ז"ל למעלה או שניכר נזרת הפת ולא נשחנה נזרתו ולא כחז לא נשחנה מחמת ביטול אלא לא נשחנה לבד לומר דדוקא משום דלא נשחנה הא אם נשחנה אי איכא כזית דוקא מצדכיס משום דלא בא השינוי מחמת הביטול ולמסר כחז ואם אין בהם כזית כלומר ונשחנה מחמת עצמו או שעברה נזרת הפת בביטול אפילו דאיכא כזית אין מצדכיס המזויא משום דעברה נזרתו בביטול ודייק רבינו שכתב למסר בביטול וכל לשונו הוא מדוקדק אלא דהוי דוחק לומר דהיכי חיסך אדעתין דמשום יושנו דלא נכרך עליו ועדיין עומד בטעמו שלא נתעפש. ואפשר דיא לא לרבינו ז"ל חילוקנו זה לתרך הברייתא שהבאתי מן הפרוסות קיימות וכו' וכומו שהקשיתי ובכי הא אחי פסיר דהתם ברייתא איירי בביטול ולכך קאמר בזמן שהפרוסות קיימות שלא נשחנו נזרתם מחמת הביטול בין דאיכא כזית בין דליכא כזית מצדכיס המזויא בזמן שהפרוסות קיימות כלומר שנשחנו מחמת הביטול ואז אפילו דליכא כזית מצדכיס עליה צ"מ ומאי דאמר והוא דאיכא תוריתא דנהמא דשמע דהיכא לליכא תוריתא דנהמא דאיכא כזית מצדכין איירי בנשחנה הפת מחמת עצמו כנלע"ד :

ח עיסה שנאמ' בקרקע וכו'. בפרק כי"ד מברכין (דף ל"ח) אמרו מר זוטרא קבע סעודה עליה וברך המזיא [וג' ברכות] אמר מר בר רב אשי ואדם יואל בנה ידי חובתו בפסח והב"י סי' קס"ח אומר אליבא דבעל הטורים ז"ל דרב אשי פליג אלעיל' וסבר דכיון דהוי לחם לענין פסח הוא הדין לענין המזיא ובכל גווני מברכין עליו אע"ג דלא קבע סעודה עליה אבל רבינו ז"ל אין דעמו כן דהוא פסק שם דיואל' די חובתו בפסח והבא פסק דוקא היכא דקבע אבל היכא דלא קבע לא. ואמ"ח א"כ דלון ללמוד דין המזיא מדין פסח מה הקשה שם (דף ל"ז:) אב"י לרב יוסף גבי חביאל חלל מעשה למנא דבי ר' ישמעאל וכו'. וכ"ח ה"ז והמניא לקט מבוין כזית וכו' ואם מנא היא אדם יואל ידי חובתו בפסח מ"ש דמקשי ליה דמדהוי לחם לענין פסח מברכין המזיא ומאי קושיו נימא דאע"ג דלענין פסח הוי לחם לענין המזיא בחר קביעותא אלוניא דומיא דטרוקין ולא חוקי לרב יוסף מידי דקאמר דאין מברכין בכזית דהיינו היכא דלא קבע סעודה עליה. וי"ל דבשלמא בטרוקין אע"ג דהוי לחם לענין מנא מ"מ כיון דלון דרך בני אדם לאכולו כך צעו קביעותא לענין המזיא אבל הכא דודאי דרך בני אדם לאכול כך שיהיו מפוררין

אין קובעין עליו אע"פ שהוא קובע עליו אינו מברך המוציא ו' ברכת (ע"כ) : [י] בערוך פירש בשם רב האי גאון שהוא פת שעושין אותה כעבין ישישם בין מתובלת בין אינה מתובלת

ז"ל צא"ח סי' קכ"ח והחירון שמירץ עליו מוהרר"י פאסי ז"ל והוא הקשה עליו דאין לדברים האלו שרש בגמרא ונראה דשרשו הוא שהוקשה לרבינו ז"ל הלא ברייתא (דף ל"ו) דכוסם את החטה כו' טמאה אפאה ונשלה בזמן שהפרוסות קיימות בתחלה מבדק עליה המוילא וכו' אם אין הפרוסות קיימות וכו' דהכי סתם דכשאל הפרוסות קיימות כלומר שאין בו כזית מבדק בורא מיני מזונות היה לו לבעל הברייתא לחלק ולומר דהיכא דליכא תוריתא דלהמא מצד המוילא אע"פ דליכא כזית וכמו שהוקשה לה"ר יונה ז"ל קושיא זו ורבינו תירץ כפי דרך מוהרר"י פאסו ז"ל הלא ברייתא אליבא דרב שטת פירושא הכי בזמן שהפרוסות קיימות כלומר דלא עברה זורת הפת לגמרי אלא מבדק דליכא בין דליכא כזית בין דליכא כזית אכל בזמן שאין הפרוסות קיימות כלומר דעברה זורת הפת לגמרי בין דליכא כזית בין דליכא כזית אין מבדקין משום דעברה זורתו ולהכי לא חלק בעל הברייתא בין דליכא כזית בין דליכא כזית ומכאן יא' לו לרבינו ז"ל דהיכא דעברה זורתו לגמרי מבדק בורא מיני מזונות אפילו דליכא כזית כדי ליישב הברייתא דאי הוה כפי מאי דמשמע מפשט הגמרא דהיכא דליכא כזית אפילו דנשתנה מבדק המוילא ח"א ליישב הברייתא ולומר דבזמן שהפרוסות קיימות ר"ל דלא נשתנו דא"כ תיקיף היכא דאין הפרוסות קיימות נשתנו אמאי לאמר דרך שם דלינו מבדק המוילא היה לו לומר דהיכא דליכא כזית מבדק. ולפ"י מה שאמר בירושלמי בזמן שהפרוסות קיימות ש"ל דליכא כזית היינו אליבא דרב יוסף ולא אליבא דרב ששה. ודבר זה של הרב מוהרר"י פאסי ז"ל מתחוויר דלדעת מוהרר"ק ז"ל קשה חדא היכי פתח בביטול ולישה ואינו מפרש אלא לישא לחודא דא"כ לא הוה ליה למפתח אלא בלישה לחודא. ועוד מנין לו לרבינו ז"ל דבזמן שהפרוסות קיימות דברייתא חייבי דליכא תוריתא דהמא אדרבא מדברייתא לא חלקה משמע דבכל ענין מבדק המוילא. ואני בעיני ז"ל לומר דרך אחר ולחלק בין היכא דהשינוי מחמת ביטול להיכא דהשינוי הוא מחמת עצמו כלומר שהפס מפי יושנו נשתנה בורא"ה שדעיג למדרגה פת שעפשה דודאי אז אין מבדקין עליו אלא שהכל כמחומר פת"ל אלא נשתנה זורתה מחמת יושנו דלאו דאז ודאי מבדקין המוילא היכא דליכא כזית כזית דכיון דהוא פת כפי עצמו אינו יואל לעולם מבדק פת וכמו שכתב רבינו יונה ז"ל גבי פת שאינו מהודר אכל כשנשתנה מחמת ביטול כיון שהביטול היה כ"כ שהגיע לשנות זורת הפת הוה ליה כמו

[ו] וכן פסקו התוספות ודלא כה"ג שפסקו דפת שבישלה בכלי ראשון לא מברך עליה המוציא ע"כ (המור שם צריך לאכול שיעור שאחרים רגילין לקבוע עליו ואם אכל שיעור שאחרים

המוציא כל שאין אומרים אחריו שלם ברכות ח"א לפיו המוציא. ולרבינו שכתב חזן מן האורז י"ל דסבר דפליג דגמרא דידן ונתן טעם לדבריו לדין למדין מן הכללות : **יב במה דלא נשאל מכוז ומעלה וכו'.** נהפוך כדלג בראש הלכות אלו. והא דאמרין בפחות מכשיעור מנכר לפניו ולא לאחריו ח"א דבריש כ"ד מברכין (ס"ד דף ל"ה) ילפינן ברכה לפניו מק"ו מברכה דאחריו וח"א כיון שאינו מברך לבסוף לא הו"ל לברך בתחלה כבר כהנתי בראש הלכות אלו דלא ק"ו גמור הוא אלא מדברין הוא שצריך לברך לפניו כדי שלא יהיה מן העולם הזה בלא ברכה כ"כ החסופות והראש"ש ז"ל. ואכתי קשיא לי מה ראו חכמים להתמיר בברכה שלפניו שהיא מדברין יותר מברכה אחרונה שהיא מדאורייתא. וז"ל שלכן אמרו דבתחלה יברך אפילו על כל שהוא שמא ימלך ויאלץ כשיעור ויחלף ויחלף שיהיה צריך ברכה לפניו ואין צורך לכתוב אלא לאחריו אוקומה דדינא שם אכל כשיעור יברך ואם לאו לא יברך. ומ"ס רבינו דשיעורא דמשקין ברביעית טעמו מדאשכחן בעלמא לענין אכילת חסורין דחייב בשתיית משקין חסורין ברביעית דומיא דלולבין בכוז :

יג וזו היא ברכה אחת מעין שלם וכו'. מימרא דרב דמיא בסוף פרק כ"ד מברכין (ס"ד דף מ"ד) : ומ"ס ובשבתות וכו'. כתב רבינו יונה בפרק הנזכר דהכי חתא בירושלמי וז"ל ה"ר מנחם וכתב שרבינו משולם לא היה מברכין וכתב ה"ר מנחם דלפניו דדוקא בימי רבותיו שהיו קובעין על היין אכל אלו שאין אלו קובעין לא מדברין ואין זה כדלי לבטל דברי הירושלמי : **פ"ד א** כל המברך וכו'. מתבאר מתוך מה שכתב בסמוך. ודעת רבינו כדעת רש"ס בפרק ערבי פסחים (פסחים ק"א) : דברכה מעין ג' טעונה ברכה במקומו והציאו שם בתוספות ראיות לדבריו אצל הר"ף כתב דדוקא מיני דגן טעונים ברכה במקומם וכן דעת הראש"ש ז"ל : אבל כשהוא מהלך וכו'. ברכות (דף ל"א) : ס"פ שלשה שאכלו ח"ר אכזו ואמרי לה בתמיתא חתא האוכל ומהלך מברך מעומד וכשהוא אכול מעומד מברך מיושב וכשהוא מיושב ואוכל יושב ומברך והלכתא ככולהו יושב ומברך : שכתב לברך וכו'. משנה סוף פרק אלו דברים מי ששאל ושכח ולא צירך בש"א יחזור למקומו ויברך וזה"ל יברך במקום שזכר עד לימתי הוא מברך עד כדי שיתעכל המזון שבטעמו וכבר כתבתי סוף פ"ב כמה שיעור עיכול ובגמרא (ס"ג דף ג') אמר רב ציד מחלוקת בשכח אכל במיז

ואם קבע סעודתו עליה מברך המוציא : י אורז [מ] שבישלו או שעשה ממנו פת בתחלה מברך עליו בורא מיני מזונות ולבסוף בורא נפשות ובלבד שלא יהא מעורב עם דבר אחר אלא אורז לבדו. אבל פת דוחן או פת של שאר מיני קטנית בתחלה מברך שהכל ולבסוף בורא נפשות רבות : **יא כל שמברכין עליו בתחלה המוציא מברכין לאחריו בסוף ברכת המזון כסדרה ארבע ברכות.** וכל שמברכין עליו בתחלה בורא מיני מזונות מברכין בסוף לאחריו ברכה אחת מעין שלש חוץ מן האורז : **יב** [מ] במה דברים יאמורים שאכל מכוז ולמעלה אבל אכל [מ] פחות מכוז בין מן הפת בין משאר אוכלין. והשוותה פחות מרביעית בין מן [מ] היין בין משאר משקין. מברך בתחלה ברכה הראויה לאותו המין ולבסוף אינו מברך כלל : **יג** וזו היא ברכה אחת מעין שלש. ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם על המחיה ועל הכלכלה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שרצית ושהנחת את אבותינו רחם יי אלהינו עלינו ועל ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך והעלנו לתוכה ושמחנו בבניינה ונברכך עליה בקדושה ובטהרה ברוך אתה יי על הארץ ועל המחיה. ובשבתות וימים טובים אומר בברכה זו בכללה מעין קדושת [מ] היום כדרך שמוכר בברכת המזון :

פרק רביעי

א כל המברך ברכת המזון או ברכה אחת מעין שלש צריך לברך אותה [מ] במקום שאכל. אבל כשהוא מהלך יושב במקום * שפסק ויברך. אבל כשהוא עומד [מ] יושב במקומו ויברך. שכתב לברך ברכת המזון.

א טור ס' ר"ח סמ"ג עשין ס"ג : ב טור ס' ר"ח סמ"ג עשין ס"ג : ג טור ס' קפ"ד סמ"ג עשין כ"ג :

שיעור שדרך בני אדם לקבוע עליו והוא שיהיה טעם התערובות ניכר בעיסה דומיא דעירב זה מיני תבלין טעמם ניכר בעיסה וזה נראה עיקר :

י אורז שבישלו וכו'. ג"ז ס"ד (דף ל"ז) סתמו לאורז אפילו ובישלו ח"א שפסוקים קיימות מברך בתחלה ב"מ ולבסוף ברכה אחת

מני כהדי קמייחא ולבסוף אינו מברך עליו ולא כלום וכתב הר"ף וק"ל דכל לבסוף ולא כלום מברך ב"ר עכ"ל : וכתב עוד הר"ף וה"מ בדאיתיה לאורז בעיניה אכל ע"י תערובות לא דק"ל כהא כרז ושמואל (ס"ד דף ל"ז) דאמרי חרוביהו כל שיש בו מחמשת המינים מברכין עליו ב"מ דליכא חתן דפליג עלייהו וכתב עליו הראש"ש ז"ל דהיינו כשהרוב מין אחר דככה"ג בתמשת המינים אפילו רובו ממין אחר מברך עליו ב"מ : ומ"ס רבינו אכל פת דוחן וכו'. כ"כ הר"ף ז"ל וטעמו לפי שדרך הגמרא להזכיר אורז ודוחן כהדי הדדי ובהא דרייתא לא הזכיר דוחן חלמא דדוקא אורז מברך ב"מ אכל לא דלוקן וח"א דהיא חתם (ס"ד דף ל"ז) הביאו לפניו פת אורז ופת דוחן מברך עליו תחלה וסוף כמעשה קדרה דמשמע דפת אורז שזה לפת דוחן י"ל דברייתא לא לענין נוסח ברכות איתניא אלא לענין שצריך לברך תחלה וסוף כשם שמעשה קדרה צריך לברך תחלה וסוף ומיהו הא כדאיתא והא כדאיתא דלורז בתחלה ב"מ כמפורש בלידך ברייתא דדוחן שה"כ. וה"ר יונה כתב דהיינו טעמא משום דא"ר יוחנן בן נורי אורז מין דגן הוא ואש"ג דלא ק"ל כוונתיה מ"מ כיון דאשכחן דליכא חתן דמ"ל דלורז מין דגן הוא ולא ס"ל הכי בדוחן חלמא דלוקן דינא שזה דדוקא בלורז מברך ב"מ אכל לא בדוחן עכ"ל. ומ"מ למדנו מדלוחצה בגמרא לרז ושמואל דאמרי כל שהוא מחמשת המינים מברך ב"מ דמשמע הא אורז אין מברך עליו ב"מ מהך ברייתא דהציאו לפניו פת אורז ופת דוחן למדנו שדין פת אורז ודין האורז המבשל שזה ומיהו דפת קטנית וקטנית מצושים דינא שזה וכמ"ס רבינו. ודע שדעת ה"ר יונה והראש"ש ז"ל לומר דלורז ודוחן דינא שזה ומברך על שניהם ב"מ וכו'. והסו"ק עוד רבינו יונה ז"ל שה"ל לשאר הדברים שאלו רואים דמיון זיין כגון פניו"ז בלעז שמברך עליהם ב"מ ובזרע נפשות :

יא כל שמברכין וכו' עד חזן מן האורז. מתבאר בפרק כ"ד מברכין ממשמעות הסוגיות. והראש"ש ז"ל כתב פרק הנזכר ירושלמי כל שאומר. אחריו שלם ברכות אומר לפניו

לחם משנה

מפוררין ח"א דלית כזה חזן ואף חס הוא לענין המוציא הכא לא בעי קביעותא : **י פת דוחן וכו'.** ואש"ג דבגמרא (דף ל"ז) אמרו דמברך כמעשה קדרה חזינו כמעשה קדרה ולא כמעשה קדרה אמרין הא משום דלא איתותב שמואל אלא גבי אורז בלבד כדכתבו התוספות :

יא חוץ מן האורז. אכל פת הבאה בכסנין מברך לבסוף ברכת המזון ומ"ס בפרק כ"ד מברכין (דף מ"א) : שאין לך דבר שטעון ברכה לפניו ואין טעון לאחריו אלא פת הבאה בכסנין איירי כשהציאו בתוך הסעודה כדכתבו התוספות :

יג על הארץ ועל המחיה. וא"ל אחאי לא אמר על המחיה ועל הארץ כדפתח מחיה תחלה. וי"ל דה"ק על הארץ דמסקא מחיה כדאמרו בגמרא כי היכי דלא ליכיו מותם בשמים ולכן הוזכר ארץ תחלה :

הגהות מיימוניות

מתובלת ויטסין אותה בבית המשתה ושלא בבית המשתה. ובשם ר"ח פירש שהוא כמו כיסין מלאין צוקר ואגונין ושקדין כמין כעבין ולועסין אותו בבתי משתאות וראיה לדברי הגאון יבש היה נקודים פתגמינן יבש היה כיסין : [מ] אורז ודוחן בתחלה מברך עליה ב"מ האדמה והיכא דבישלו מברך ב"מ ולבסוף קאמר תלמודא לא כלום פירש"י ולא כלום שאינו צריך לברך עליה מעין שלש אלא ברי"ג לאפוקי כה"ל שכתב שאורז ודוחן מברך עליה בתחלה שהכל עכ"ל מורי ורבינו שיחיה מן התוספות וכן ס"ה יכן פסקו בה"ג וכן ר"י אלפס ורבינו שב"ס דרב ושמואל דאמרו אין מברכין עליהן ב"מ איתותבו וראב"ה כתב דלא איתותבו ולי"ג תרי זימני תיובתא דבשבו הוה כשתדקדק בכל המסכתא תמצא שכל העשין לפניו ב"מ מעין לאחריו ברכה אחת מעין שלש וכל שמברך לפניו שהכל ג"ב מברך לבסוף ברי"ג ואורז מברכין לפניו שהכל ג"ב ולא ברי"ג אלא ברי"ג אורז ודוחן מברך עליו בתחלה וסוף וכן בפירקין לעולם אין מוציא את הרבים ידי חובתן עד שיאכל כזית דגן עיין בתוספות פרק הישן וכן פ"ח ר"ח ושאולות בפרשת ויהי עקב : [מ] אכל אכל בריה שלימה פירש בירושלמי אפילו אכל פרידה של ענב ושל דמון כיון שהוא בריה שלימה אע"פ שהוא פחות מכוז מברך לא צריכי ברכה מעין שלש והתוספות נסתפקו אם תלמוד שלנו חילק על הירושלמי מההיא דכידע מברכין אני ראיתי את רבי יוחנן שאכל זית מליה כו' או שמא לא פליג והרצת להוציא עצמו מדי ספקא לא יאכל כי אם כזית אפילו בדבר שהוא בריה שלימה וע"ש בתוספות בפרק הישן : [כ] וכן פ"י ר"י אלפאסי וע"ש בתוספות בפרק שלשה שאכלו וכו"ל רבינו יהודה וכן מורי רבינו ש"י ח"ל ועל היין ושאר משקין מסופקים התוס' אם מברכין לאחריו אפילו בכזית אי"ז דוקא בכביצה דילמא מורה ר"מ לרבי יהודה בשתייה פתדריש לה מושבעת זו שתייה ושביתה היינו בכביצה כדדריש רבי יהודה אכילה שיש בה שביתה ואי זו זו בכביצה או שפא יוש חילוק בין שביתה דאכילה לשביתה דשתייה ומב ליתורא לשותת או שיעור זוסא וכן שיעור רבה כרי לצאת ידי ספקות האלו ע"כ : [ג] וכן פסק מורי משמו וכן משמע בירושלמי ובתשובה כתב מורי וצ"ל דבתוכה ופורים אין צריך וק"ל ע"כ : [ה] וכן פירש רשב"ם אר פסק רבינו שמחה דכל שהוא מין המינים טעון ברכה במקומו וכן פירש"י אמנם ר"י פירש דאין טעון ברכה אלא פת שצריך לברך אחריו ברכת המזון וכן פ"י אלפס וכן מצאתי בשם רב עמרם גאון עד כאן : * [סור סימן קפ"ג בשם הראש"ש ז"ל הא דאמרין אכל כשהוא מהלך צריך לישב ולברך כשהוא הולך בביתו אבל בדרך אין צריך לישב לפי שאין דעתו מיושבת עליו אם יאחר דרכו עד כאן] : [ג] בפרק שלשה שאכלו אמר רב אשי הלכתא ככולהו יושב ומברך עד כאן :

משנה למלך

פ"ג יב והשוותה פחות מרביעית וכו'. שמעתי באומרים לי שעל שתיית הקאו"ו מברכין לאחריו ואש"ס שיש מתחלה השמים עד סוף השמים יותר מכדי שתיית רביעית אף יותר מכדי אכילת פרס למר כדלית ליה ולמר כדלית ליה שאני הכא משום דדרך שתייתו כזך ומגטרף אף שיש יותר מכשיעור מתחלה שמים ראשונה ע"ס שמים אחרונה. ולי נראה דחילוק זה ליתיה ורואים ממ"ס רבינו ז"ל כפס"מ מהלכות שאר אבות הטומאה וז"ל אשה שהיא ראשון לטומאה ומתקנה את בנה הרי הן טעור ולא גזרו עליו טומאה שאפילו חלמא שניק רביעית אפשר שיש מתחלה ועד סוף יותר מכדי אכילת פרס שהרי אינו יונק בזה אמת וזהו גבי יניקה שדרך שתייתו כזך ואש"ס אמרו שאם יש מתחלה ועד סוף יותר מכדי אכילת פרס אינו מגטרף וזה פשוט. (א"ה עיין בספר שו"ר כנה"ג וזני חייל ס' ר"ד והרמ"ז מהר"ם נ' חניב בחידושו לפרק יום הכפורים (דף י"ב) האריך כזה ומסק דברי הרב המהר"ם שלא לברך יע"ש) :

פ"ג

מגדל עוז

כל שמברכין עליו כו' עד אינו מברך כלל. פרק שלשה שאכלו : וזו היא ברכה אחת כו' עד סוף הפרק. פרק כ"ד מברכין (דף מ"ד) : **פ"ד כל המברך וכו' עד שפסק ויברך.** פרק אלו דברים (דף כ"ג) : אבל כשהוא עומד יושב במקומו ויברך. סוף פ"ג שלשה שאכלו (דף מ"ט) : שכתב לברך ברכת המזון וכו' עד ולא ידי חובתו. פ' אלו דברים :

לאחריו כשתדקדק בכל המסכתא תמצא שכל העשין לפניו ב"מ מעין לאחריו ברכה אחת מעין שלש וכל שמברך לפניו שהכל ג"ב ולא ברי"ג אלא ברי"ג אורז ודוחן מברך עליו בתחלה וסוף וכן בפירקין לעולם אין מוציא את הרבים ידי חובתן עד שיאכל כזית דגן עיין בתוספות פרק הישן וכן פ"ח ר"ח ושאולות בפרשת ויהי עקב : [מ] אכל אכל בריה שלימה פירש בירושלמי אפילו אכל פרידה של ענב ושל דמון כיון שהוא בריה שלימה אע"פ שהוא פחות מכוז מברך לא צריכי ברכה מעין שלש והתוספות נסתפקו אם תלמוד שלנו חילק על הירושלמי מההיא דכידע מברכין אני ראיתי את רבי יוחנן שאכל זית מליה כו' או שמא לא פליג והרצת להוציא עצמו מדי ספקא לא יאכל כי אם כזית אפילו בדבר שהוא בריה שלימה וע"ש בתוספות בפרק שלשה שאכלו וכו"ל רבינו יהודה וכן מורי רבינו ש"י ח"ל ועל היין ושאר משקין מסופקים התוס' אם מברכין לאחריו אפילו בכזית אי"ז דוקא בכביצה דילמא מורה ר"מ לרבי יהודה בשתייה פתדריש לה מושבעת זו שתייה ושביתה היינו בכביצה כדדריש רבי יהודה אכילה שיש בה שביתה ואי זו זו בכביצה או שפא יוש חילוק בין שביתה דאכילה לשביתה דשתייה ומב ליתורא לשותת או שיעור זוסא וכן שיעור רבה כרי לצאת ידי ספקות האלו ע"כ : [ג] וכן פסק מורי משמו וכן משמע בירושלמי ובתשובה כתב מורי וצ"ל דבתוכה ופורים אין צריך וק"ל ע"כ : [ה] וכן פירש רשב"ם אר פסק רבינו שמחה דכל שהוא מין המינים טעון ברכה במקומו וכן פירש"י אמנם ר"י פירש דאין טעון ברכה אלא פת שצריך לברך אחריו ברכת המזון וכן פ"י אלפס וכן מצאתי בשם רב עמרם גאון עד כאן : * [סור סימן קפ"ג בשם הראש"ש ז"ל הא דאמרין אכל כשהוא מהלך צריך לישב ולברך כשהוא הולך בביתו אבל בדרך אין צריך לישב לפי שאין דעתו מיושבת עליו אם יאחר דרכו עד כאן] : [ג] בפרק שלשה שאכלו אמר רב אשי הלכתא ככולהו יושב ומברך עד כאן :